

Bezorgdheden over de uitrol van basisbereikbaarheid

**Advies op eigen initiatief aan Lydia Peeters,
Minister van Mobiliteit en Openbare Werken**

Datum van publicatie: 15 juni 2021

Contactpersoon: Johan Vermeiren | johan@noozo.be

Noozo | info@noozo.be | 02 274 00 31 | www.noozo.be
Vooruitgangstraat 323 bus 7, 1030 Brussel
Ondernemingsnr. 0474368206 | RPR Brussel

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	3
2. Situering van NOOZO.....	3
3. Inleiding.....	4
4. Bezorgdheden	4
5. Vragen en aanbevelingen	6

1. Samenvatting

Naar aanleiding van een aantal beleidsevoluties is NOOZO bezorgd over de problemen die met de uitvoering van het decreet basisbereikbaarheid gepaard gaan.

- De problemen rond basisbereikbaarheid in het algemeen en vervoer op maat in het bijzonder moeten opgelost worden. Gestructureerd overleg met representatieve organisaties van personen met een handicap is daarbij belangrijk.
- Alle elementen van basisbereikbaarheid moeten gelijktijdig, samenhangend en met voldoende middelen worden uitgevoerd.
- NOOZO vraagt dat openbaar vervoer voor personen met een handicap gegarandeerd blijft tot vraaggestuurd vervoer volledig op punt staat. NOOZO verwacht dat geen halteplaatsen en/of buslijnen worden afgeschaft tot er volledige duidelijkheid is over het aanbod, de toegang en de kostprijs van vervoer op maat. Vervoersarmoede moet vermeden worden.

2. Situering van NOOZO

NOOZO – Vlaamse adviesraad handicap geeft adviezen aan de Vlaamse Regering over onderwerpen die belangrijk zijn in het leven van personen met een handicap. NOOZO staat voor **“niets over ons, zonder ons”**. Personen met een handicap gebruiken deze slogan om inspraak op te eisen. Via NOOZO kunnen personen met een handicap hun ervaringen omzetten naar adviezen om het beleid te verbeteren.

NOOZO startte in 2018. Sindsdien gaven we adviezen over verschillende onderwerpen. De adviezen zijn terug te vinden op www.noozo.be.

Meer dan 30 handicapverenigingen werken samen binnen NOOZO. Ook individuele ervaringsdeskundigen dragen bij aan onze aanbevelingen. We zetten in op goed uitgewerkte adviezen vanuit **ervaringsdeskundigheid en kennis**. We gaan voor duurzame en

praktisch haalbare oplossingen. We hechten belang aan diversiteit en toetsen onze adviezen aan het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap.

3. Inleiding

NOOZO – Vlaamse adviesraad handicap bracht in 2020 twee adviezen uit rond basisbereikbaarheid: een [algemeen advies](#) en een specifiek [advies rond de Mobiliteitscentrale](#).

In beide adviezen formuleerden we aanbevelingen en handicapspecifieke aandachtspunten in de omslag naar vraaggestuurd vervoer.

NOOZO – Vlaamse adviesraad handicap vroeg in deze adviezen onder meer aandacht voor volgende elementen:

- voldoende vervoersaanbod voor iedereen
- verder werk te maken van een integraal toegankelijke vervoersketen
- assistentie tijdens de overstap tussen vervoersmiddelen
- een voldoende aanbod en vlotte toegang tot aangepast vervoer voor iedereen die er nood aan heeft. Dit aangepast vervoer moet betaalbaar zijn. Er moeten maximumtarieven voor Vlaanderen gelden.
- structurele inspraak van personen met een handicap in de vervoersregio's.

4. Bezorgdheden

Naar aanleiding van een aantal beleidsevoluties toont NOOZO zich bezorgd over de lopende uitvoering van basisbereikbaarheid. Daarom willen we de eerdere adviezen rond basisbereikbaarheid aanvullen.

Blijvende problemen rond vervoer op maat

Meerdere recente berichten tonen ten eerste blijvende problemen rond vervoer op maat en aangepast vervoer (flexplus vervoer):

- De inwerkingtreding van het decreet op 1 januari 2022 wordt niet meer gehaald. Op 12 mei 2021 heeft de Raad van State de gunning van de Mobiliteitscentrale geschorst. Een cruciaal element in de organisatie en aansturing van vervoer op maat is hierdoor onzeker gewordenⁱ.
- De VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten) trok in een recente brief aan de alarmbel en wees op hangende problemen rond het vervoer op maat:
 - Het vervoer op maat moet nog gegund worden.
 - Overstapplaatsen, zogenaamde Hoppinpunten, moeten nog verder uitgerold worden.
 - De tarieven moeten nog bepaald wordenⁱⁱ.
- De diensten aangepast vervoer kunnen in principe vanaf 1 januari 2022 niet meer rekenen op compensatie van hun vervoer vanuit het Compensatiedecreet. Dit werd hen in een brief eerder dit jaar bevestigd. Er werd hen daarnaast gevraagd werk te maken van noodoplossingen, door in te tekenen op bestekken voor vervoer op maat en om te vormen tot taxidiensten. Hierdoor worden DAV-diensten mogelijks btw-plichtig, wat de kosten van aangepast vervoer kan doen oplopenⁱⁱⁱ.

Dreigende vervoersarmoede

[Recent onderzoek](#) toont aan dat vervoersarmoede in Vlaanderen een onderschat probleem is. Openbaar vervoer is vandaag al voor veel mensen niet voldoende beschikbaar. Er is een gebrekkig aanbod op bepaalde locaties (met name landelijke regio's) en op bepaalde tijdstippen. Vervoer wordt ook te duur bevonden.

Voor veel mensen met een mobiliteitshandicap is vervoersarmoede geen abstract gegeven, maar een dagelijkse realiteit. Zeker waar het aanbod aan buslijnen en haltes kleiner dreigt te worden en

alternatieven nog niet op punt staan. Eerste cijfers tonen aan dat tot 20% van alle haltes op het kern- en aanvullende net in de vervoersregio's Aalst, Limburg, Mechelen en het Waasland zouden verdwijnen^{iv}.

5. Vragen en aanbevelingen

Los de problemen met vervoer op maat op

Voorgaande schets maakt duidelijk dat basisbereikbaarheid en met name het vervoer op maat nog niet op punt staan. De problemen met het vervoer op maat moeten een oplossing krijgen.

Overleg met handicaporganisaties

Het is belangrijk om hier grondig werk van te maken en daarbij niet overhaast te werk te gaan. Dit biedt maximale kansen aan overleg met de reiziger met een handicap en hun representatieve organisaties.

Het decreet basisbereikbaarheid zet in op participatie, via de vervoersregio's. We merkten eerder al dat overleg met personen met een handicap en hun representatieve organisaties niet structureel gebeurt. De verenigingen van personen met een handicap gaan graag met beleidsmakers in gesprek om in constructieve dialoog oplossingen te zoeken voor de problemen die zich rond basisbereikbaarheid stellen.

Zorg voor een gelijktijdige, samenhangende en volledige uitvoering

Alle elementen van basisbereikbaarheid moeten gelijktijdig, samenhangend en met voldoende middelen worden uitgevoerd. Het kan niet dat hervormingen op het kern- en aanvullend net eerder in uitvoering zouden gaan dan vervoer op maat en aangepast vervoer. De keten van openbaar vervoer is maar zo sterk als de zwakste schakel. Het is duidelijk dat vervoer op maat nu de broze schakel is. Het is essentieel dat voldoende middelen gaan naar de onderste vervoerslaag.

NOOZO vraagt dat de dienstverlening aan personen met een handicap inzake openbaar vervoer gegarandeerd blijft tot vraaggestuurd vervoer volledig op punt staat.

We verwachten dat er geen halteplaatsen en buslijnen verdwijnen tot er volledige duidelijkheid is over:

- het aanbod,
- de toegang tot aangepast vervoer (Flexplus),
- de kostprijs van vervoer op maat en aangepast vervoer (Flexplus)

Toegankelijk openbaar vervoer

Om inclusie te vrijwaren en te bevorderen is het goed dat het huidige aanbod op het kern- en aanvullend net maximaal behouden blijft en verder toegankelijk wordt. Aangepast vervoer is immers geen volwaardig alternatief voor vervoer per tram en lijnbus binnen een stevig uitgebouwd kern- en aanvullend net. Vanuit de inclusiegedachte – “gewoon waar het kan, bijzonder waar het moet” – zou vervoer via een gewone bus of tram de eerste oplossing voor een vervoersvraag moeten zijn.

Omzetting van de Europese toegankelijkheidsrichtlijn

Toegankelijkheid is belangrijk binnen de omslag naar basisbereikbaarheid. NOOZO wil hierover een specifieke verwachting uiten. Alle zelfbedieningstoestellen op halteplaatsen en Hoppinpunten moeten toegankelijk gemaakt worden volgens de Europese Toegankelijkheidsrichtlijn. NOOZO verwacht hierin ambitie van de overheid bij de omzetting van deze richtlijn en van De Lijn om hier snel werk van te maken.

ⁱ Bron:

<https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1516030/verslag/1520253>

ii Bron:

<https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1490095/verslag/1494628>

iii Bron: <https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/vragen-en-interpellaties/1502992> en

<https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1504838/verslag/1510161>

iv Bron: <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1684931>